

חרף הביקורת: משרד החינוך אישר את ספר הלימוד המשוכתב באזרחות

אנשי חינוך ואקדמיה יצאו נגד הגרסה החדשה של "להיות אזרחים בישראל" בטענה שהוא מדגיש את הממד היהודי על פני הדמוקרטי ומגמד את זכויות הערבים. משרד החינוך: "הוא כולל מגוון דעות"

אור קשתי | 22.12.2015 | 20:00

משרד החינוך הודיע היום (שלישי) כי אישר את ספר הלימוד המשוכתב באזרחות, "להיות אזרחים בישראל". ההודעה פורסמה כמה שעות לאחר שבוועדת החינוך של הכנסת מתחו ח"כים ביקורת על התנהלות המשרד, כפי שבאה לידי ביטוי בספר הלימוד העתידי לצאת לאור בעוד כחודש וחצי וב"מחון מושגי היסוד", שכבר פורסם.

בעוד שבמשרד החינוך הדגישו כי מקצוע האזרחות הוא "היחיד הנלמד באופן זהה בחינוך הממלכתי, הממלכתי-דתי ובמגזר הערבי", הודיעו ח"כים ופעילי ציבור ערבים כי מאחר שאף ערבי לא שותף בכתיבתו של הספר החדש - הם יקראו להחרמתו ולכתיבת ספר אחר במקומו. חבר ועדת המקצוע, עמרו אגבאריה, התפטר השבוע מהוועדה, בין השאר על רקע "התעלמות מקוממת מהתלמיד והמורה הערבי". קודם לכן נטען כי הספר במתכונתו החדשה מדגיש את הממד היהודי על פני הדמוקרטי ומגמדת את זכויות המיעוט הערבי.

בהודעת משרד החינוך נכתב כי "הגרסה המחודשת" של ספר הלימוד "הולמת את העדכונים שחלו בתוכנית הלימודים", שהוכנסו ב-2011. לדברי המשרד, תוכנית הלימודים - ובכלל זה הספר החדש - "נועדו כדי לעורר דיון מעמיק ומשמעותי בכיתות הלימוד, ולהעניק קרקע פורייה עבור מגוון הדעות בסוגיות אקטואליות שונות. התוכנית מאפשרת לתלמידים הזדמנות לגבש את עמדתם האישית, תוך הכרת המחלוקות והמצב הנוהג בחברה הישראלית".

עוד טוענים במשרד החינוך כי תהליך הכתיבה מחדש של ספר הלימוד, שהחל לפני כחמש שנים, היה "תהליך ממושך, ארוך ומקצועי", אשר כלל "עיון, קריאה והערות של אקדמאים ומומחים בתחום מדעי המדינה והמשפט, בעלי גישות אקדמיות מגוונות. בהליך מדויק ומעמיק, התייחס צוות הכתיבה למאות הערות שהתקבלו במהלך הדרך".

ואולם, כמה שעות קודם לכן, בדיון בוועדת החינוך של הכנסת, אישרו נציגי משרד החינוך כי אף ערבי לא השתתף בכתיבת הספר המשוכתב. כפי שפורסם ב"הארץ" בסוף השבוע, אנשי המשרד גם ניתקו קשר עם פרופ' תמר הרמן מהאוניברסיטה הפתוחה - לאחר ששלחה חוות דעת בת 11 עמודים, שמתחה ביקורת קשה על טיוטת הספר, לפני כשנה וחצי. על הגרסה שקיבלה, כתבה פרופ' הרמן כי היא מציגה "תפיסת עולם פרובינציאלית ואתנוצנטרית, ומקומה לא יכירנו על מדף ספרי הלימוד במדינה דמוקרטית". התנהלות דומה היתה גם כלפי פרופ' אסעד גאנם מאוניברסיטת חיפה ומומחים ערבים נוספים.

במשרד החינוך מסרו כי בקרוב ייצא להדפסה הספר המשוכתב, וכי בשנת הלימודים הבאה ניתן יהיה לבחור בין שלושה ספרי לימוד בחטיבה העליונה. עוד נכתב בהודעה כי "באשר למגזר הערבי, יצוין כי הספר 'להיות אזרחים בישראל' הוא הספר היחיד שתורגם לערבית". בניגוד לדברים אלה, הספר המחודש טרם תורגם - וכך גם "מחון מושגי היסוד", שפורסם לפני כחודשיים. לדברי חבר ועדת המקצוע, אגבאריה, זו גם היתה אחת הסיבות להתפטרותו השבוע מהוועדה, לצד "התעלמות מכוונת

